

Fonteinkerk, 11 september 2022
Lezing: Lucas 15:1-10

Enkele weken geleden speelde zich iets wonderlijks af in mijn goudvissenkom. Met één van de twee rondzwemmende goudvissen ging het overduidelijk niet goed. Het diertje bleef wat rondhangen op de bodem van de kom, zwom af en toe een lusteloos rondje, en begon steeds minder te bewegen. Ik dacht: “Dit zal wel het begin van het einde zijn...”

Op een onverwacht moment kwam de andere vis resoluut in actie. Hij dook naar de bodem, schoof zijn neusje onder zijn roerloze kameraad, en begon die omhoog te duwen, zoals een zeeleeuw met een bal zou doen. Als hij daarmee ophield, dan zakte het zieke visje langzaam weer naar de bodem, en dan begon het omhoogduwen opnieuw. Ruim tweeënehalf uur was de gezonde vis bezig om zijn zieke vriend tot bewegen te dwingen. Blijkbaar was het tot zijn goudvissenbrein doorgedrongen dat zijn kameraadje stervende was, en hij haalde alles uit de kast om dat tegen te houden. Ik vond het zó aangrijpend, dat ik er op het laatst nauwelijks nog naar kon kijken. Wat een inzet, wat een vasthoudendheid! Ik had nog nooit een dier zó hard zien vechten en zwoegen om een ander dier in leven te houden.

Uiteindelijk gaf hij het op. Hij liet zijn vriend met rust, en gaf hem de ruimte om te sterven. Maar jullie begrijpen dat ik nu met andere ogen naar die goudvis kijk. Hij had blijk gegeven van goudvissenempathie, goudvissensolidariteit; hij had laten zien dat die ander belangrijk voor hem was!

Want je laat zien wat voor jou waardevol is, als je er veel tijd en aandacht aan geeft, als je er veel energie en moeite in steekt. Volgens mij was de Britse koningin Elisabeth dáárom zo mateloos populair onder haar landgenoten. Onverstoorbaar en onvermoeibaar ging zij maar door met haar werk. Zij had op haar 70^e, 75^e met opgeheven hoofd kunnen zeggen: “Lieve mensen, het was mij een eer en een genoegen, maar het is mooi geweest. Ik doe afstand van de troon, maak ruimte voor mijn zoon, en ga lekker achter de geraniums zitten!” Dat was voor haar zoon waarschijnlijk zelfs beter geweest! Maar ze gaf niet op, en bleef tot haar laatste ademtocht haar volk dienen. En alle Britten begrepen: “Dat doet zij voor ons; wij zijn belangrijk voor haar!” Als er zóveel moeite voor jou wordt gedaan, dan moet jij wel een waardevol mens, een onmisbaar iemand zijn...

In de twee gelijkenissen van vandaag valt het meteen op: wat een moeite wordt daar gedaan, voor dat verloren schaap en dat verloren muntje! Er zit zelfs iets ongemakkelijks in dat intense zoeken. Op zich was een schaap een kostbaar beest (melk, wol, vlees), en was een drachme het dagloon voor een vakman, maar om er nou zóveel moeite voor te doen... Je kunt je zo voorstellen dat de andere herders het maar bedenkelijk vonden, dat hun collega zijn kudde in de steek liet voor zo'n schaap dat wel vaker wegliep en wel vaker voor problemen zorgde. Je kunt je zo voorstellen dat de vriendinnen van de vrouw elkaar hoofdschuddend aankeken op dat vreugdefeest: zóveel blijdschap om zo'n eenvoudig muntje?? Worden het schaap en het muntje niet véél te belangrijk gemaakt?

Jezus sluit met zijn verhalen aan bij het Oude Testament, waarin God onophoudelijk moeite doet voor zijn volk. Het verhaal van de uittocht laat zien welke enorme inspanningen God zich getroost om zijn volk vrij te krijgen, waarbij het volk voortdurend mopperend en ondankbaar zijn Bevrijder voor de voeten loopt. Met eindeloos geduld blijft God trouw aan zijn murmurerende volk. Op één moment, in de geschiedenis van het gouden kalf, is God zijn geduld kwijt en wil Hij het opgeven, maar dan zegt Mozes fijntjes: “Voor dit volk hebt U

inmiddels zóveel moeite gedaan, - U gaat het nu toch niet in de steek laten?" En dan strijkt God maar weer de hand over het hart.

Ook in het beloofde land blijft Israël zich aan zijn bestemming (en aan Gods bedoelingen) onttrekken. God stuurt een eindeloze rij van richters en profeten naar hen toe, om hen weer op het rechte pad te brengen. Uiteindelijk stuurt Hij zijn eigen Zoon. Ongetwijfeld hebben een paar engelen herhaaldelijk gezegd: "Almachtige, wij zien wat U doet en wij waarderen uw goede bedoelingen. Maar U ziet toch zelf dat de mensen onverbeterlijk zijn? Het is onbegonnen werk, het is boter aan de galg gesmeerd. Wees verstandig en geef het op!"

God heeft zijn verbond met de mensen nooit willen verbreken; Hij bleef hoop houden. Door alle eeuwen heen bleef Hij trouw aan de mensen. Zó waardevol bleef en blijft Hij ons vinden, zó belangrijk zijn wij zichtbaar in zijn ogen. Dat zeggen ook de twee gelijkenissen van vandaag: God blijft ons zoeken, Hij geeft het nooit op, Hij kan het niet laten om moeite voor ons te blijven doen...

Nu is het niet zo moeilijk om deze geloofswaarheid volledig onderuit te halen. Een ieder van ons kan uit zijn, haar leven voorbeelden noemen van situaties waarin God de grote Afwezige leek te zijn. We zaten in de ellende, en God liet niets van zich horen. We liepen vast in het bestaan, en God zweeg. "Laat het mij maar eens zién, dat God moeite voor mij doet...!" Het is de kunst, denk ik, dat we beide standpunten, beide waarheden laten bestaan. Onze boze, bange, onbeantwoorde vragen: die hebben recht van spreken, die doen ertoe, die moeten we niet achter vrome woorden of gezangen laten verdwijnen. Maar de waarheid dat God door heel de geschiedenis heen moeite blijft doen voor de mensheid, vasthoudt aan zijn verbond met mensen, en dat ik onmiskenbaar één van de waardevolle mensen ben, - die waarheid heeft óók recht van spreken, die moeten we niet onder al onze vragen en twijfels laten verdwijnen.

We kunnen deze twee waarheden niet tegen elkaar wegstrepen. Ze doen ertoe, allebei! De gelijkenis die hierna komt, die van de verloren zoon, laat zien hoe ingewikkeld het is om werkelijk te accepteren dat God ons waardevol vindt, dat de Vader ons werkelijk in zijn huis wil hebben. De oudste zoon gaat het huis niet meer binnen, omdat hij zich ergert aan de blijdschap en de grenzenloze liefde van de vader. De jongste zoon wordt door knechten het huis binnengesleept, maar zit nog vol schaamte en vindt dat hij het eigenlijk niet verdient. Beide zoons zitten op slot. Ze zijn buitenstaanders, ze zijn verloren, want ze voelen zich niet thuis in het huis van liefde. De oudste zoon voelt zich er te goed voor, en de jongste te slecht. Eigenlijk maakt dat de vader tot een "verloren vader". Aan wie kan hij zijn liefde nog kwijt?

Dat brengt mij bij de "omkering": God zoekt ons, met eindeloos geduld en grenzenloze trouw, maar zoeken wij God? Volgens een oude Joodse vertelling is een jongen met een paar vriendjes verstoppertje aan het spelen, in het huis van zijn grootvader. Hij verstopt zich in een kast op de zolder. Hij wacht een lange tijd, maar niemand vindt hem. Tenslotte gaat hij naar beneden, en ziet dan dat zijn vriendjes allang met een ander spel bezig zijn. Hij heeft voor niets zo lang verstopt gezeten. Huilend gaat hij naar de studeerkamer van zijn opa en zegt: "Ik had me zo goed verstopt en ik heb heel lang gewacht, maar niemand kwam me zoeken!" De grootvader raakt ontroerd van zijn woorden, slaat zijn arm om hem heen en zegt: "Dat is nu precies het verdriet van God. God heeft zich verstopt in deze wereld, en Hij wil zó graag gezocht en gevonden worden. Maar is er wel iemand die Hem zoekt?"

Straks, als we in de kring staan, beelden we samen dat huis van liefde uit. Dan worden brood en wijn gegeven aan iedereen: jong of oud, angstig of vol goede moed, ziek of gezond,

geslaagd of mislukt. De liefde van de Vader maakt geen onderscheid en kent geen grenzen. Hij wil al zijn mensen vinden, want we zijn belangrijk voor Hem. Maar de vreugde is pas compleet als wij op onze beurt ook God willen zoeken. Willen wij moeite doen voor Hem, mag Hij in ons leven belangrijk zijn? Dan is ons samenzijn een doorkijkje naar het Huis van de Vader, naar het Koninkrijk van God!